

Teorie sovětského operačního umění

Redakčně zpracovaný a zkrácený článek generálmajora V. F. Mozoleva, kandidáta vojenských věd, uveřejněný v sovětském časopise „VOJENNAJA MYSL“ čís. 3/1979.

Sovětské operační umění zahrnuje teorii a praxi přípravy a vedení společných i samostatných operací (bojových činností).

Teorie operačního umění v současné době je logický a vědecky zdůvodněný systém znalostí o bojové činnosti operačního rozsahu na zemi, ve vzduchu a na moři. Skládá se z

- obecných základů,
- teorie operačního umění raketových vojsk strategického určení, pozemních vojsk, vojsk PVO státu, letectva a válečného loďstva,
- teorie operačního týlu.

Všechny součásti teorie operačního umění jsou v dialektické vzájemné spojitosti a řeší složitý komplex úkolů.

Základem a podstatou celého systému teorie operačního umění jsou obecné principy, ke kterým patří:

- obecné teoretické zásady, které určují podstatu, místo a úlohu operačního umění ve vojenském umění, jeho předmět a strukturu,
- obsah nejdůležitějších kategorií,
- klasifikace a charakteristické rysy soudobých operací, principy jejich přípravy a vedení,
- úloha, místo a úkoly svazů (svazků) ozbrojených sil, způsoby jejich sladěného použití ve společných operacích, zásady velení různorodým silám a prostředkům při přípravě a vedení operací.

V článku rozebereme hlavní obsah obecných základů teorie sovětského operačního umění.

Místo a úloha operačního umění v obecném systému vojenského umění jsou určovány rozsahem a charakterem úkolů, které plní svazy druhů ozbrojených sil. Formy válečné činnosti operačního rozsahu jsou součástí strategických operací, jejichž cílů dosahujeme společným úsilím

svazů a svazků ozbrojených sil, které se zúčastňují těchto operací. Přitom stupeň plnění každého operačního úkolu je určen výsledky bojové činnosti taktického rozsahu, tj. bojů svazků a útvarů, které jsou organickou součástí daného svazu. Proto operační umění má mezilehlé po-

stavení mezi strategií a taktikou a navzájem je spojuje. Bezprostředně vychází ze strategie, která určuje jeho úkoly a směry dalšího rozvoje. Ve vztahu k taktice má operační umění rozhodující postavení a určuje její úkoly. Existuje však i obrácený vztah.

Určujeme-li cíle, úkoly a způsoby vedení strategických operací, současně s dalšími faktory bereme v úvahu reálné možnosti operačních svazů a hlavní zásady teorie operačního umění. Stejně tak při přípravě a vedení operací vycházíme z bojových možností svazků a útvarů, i ze způsobů jejich bojového použití. Je to zcela zákonité, protože průběh a výsledek bojové činnosti taktického rozsahu bezprostředně ovlivňují operační výsledky. Ty nakonec ovlivňují dosažení jak mezilehlých, tak konečných cílů strategie.

Předmětem teorie operačního umění je bojová činnost operačního rozsahu. Zkoumá zákonitosti, obsah a charakter soudobých operací, způsoby jejich přípravy a vedení, úlohu, místo a zásady použití svazků a útvarů druhů ozbrojených sil a druhů vojsk v nich. Přitom má velký význam rozpracování způsobů a metod organizace a udržování nepřetržité součinnosti, všestranného zabezpečení sil a prostředků, které se zúčastní operace, a vedení. Současně s tím teorie operačního umění určuje požadavky na organizaci a výzbroj druhů ozbrojených sil a druhů vojsk, na obsah a metody operační přípravy důstojnického sboru a orgánů vedení, zpracovává podklady pro operační přípravu válečnických. Teorie operačního umění analyzuje a také bere v úvahu názory pravděpodobného nepřítele na vedení bojové činnosti operačního rozsahu.

Žádná teorie se neuzavírá do sebe, vyplývá z potřeb praxe a je s ní nerozlučně spojena. **Teorie operačního umění osvětluje cestu praxi při řešení aktuálních problémů přípravy a vedení operací v různých podmínkách situace a s využitím praxe se neustále rozvíjí.**

Na základě prudkého vědeckotechnického rozvoje od počátku padesátých let probíhají ve vojenství důležité kvalitativní změny. Vybavení ozbrojených sil jadernými zbraněmi, kvalitativní rozvoj klasických zbraní, automatizace vedení vojskům a zbraním i další faktory si vyžádaly zásadní přehodnocení mnoha závěrů ve všech oblastech vojenství, postavily před sovětskou vojenskou teorií množství aktuálních problémů, měly za následek nutnost nově řešit otázky organizace vojsk, zdokonalovat způsoby jejich bojo-

vého použití, formy a metody výcviku a výchovy vojáků. Nejcharakterističtějším rysem soudobého období rozvoje materiální základny armády je neustálé snižování lhůt na výměnu jednoho pokolení zbraní druhým. Tato tendence rychlého obnovení prostředků ozbrojeného zápasu pokračuje, což přináší důležité změny také v názorech na přípravu a vedení operací.

V důsledku stále rostoucího kvalitativního rozporu mezi prostředky ozbrojeného zápasu období druhé světové války a současnými prostředky, má dnes prvotní význam vědecké předvídání a prognózování tendencí rozvoje vojenství, mezi jinými i teorie operačního umění.

Struktura teorie operačního umění se rozvíjí, stejně tak jako i její obsah, na základě rozvoje prostředků ozbrojeného zápasu, organizační struktury vojsk a způsobů jejich bojového použití. Vybavení ozbrojených sil raketovými jadernými zbraněmi a dalšími soudobými druhy zbraní a bojové techniky mělo za následek vytvoření nových druhů vojsk (sil) a důležité změny v organizační struktuře již existujících vojsk. Vzniklo raketové vojsko strategického určení, v družích ozbrojených sil vznikly nové svazky a útvary, které podstatně zvýšily bojové možnosti druhů vojsk (sil). To mělo principiální vliv na změny ve struktuře teorie operačního umění. Např. vznikla a dále se rozvíjí teorie operačního umění raketových vojsk strategického určení, v teorii operačního umění dalších druhů ozbrojených sil vznikly nové oblasti a části, spojené s použitím raketových jaderných zbraní, protiletadlových raketových a radioelektronických vojsk, nových druhů letectva, raketových ponorek strategického určení a dalších sil a prostředků v operacích.

Neustále se zkvalitňuje vybavení a organizační struktura operačního týlu. Jeho úplná motorizace, rozvoj železničního, automobilního, silničního a potrubního vojska, letecké a dalších druhů dopravy mělo za následek další zdokonalování dosavadních a vytvoření nových částí teorie operačního týlu, ale také vznik nových druhů týlového zabezpečení.

Současně s růstem všestrannosti operačního umění jako celku a každého druhu ozbrojených sil neustále zesiluje tendence stále hlubšího jejich vzájemného pronikání. Je to podmiňováno tím, že úspěšné řešení nejdůležitějších operačních úkolů v soudobých podmínkách zpravidla souvisí s dovedným využitím různorodých sil — svazů a svazků různých druhů

ozbrojených sil v operaci. Společné operace se staly hlavní formou bojové činnosti nejen strategického, ale také operačního rozsahu.

Frontových a armádních operací se mohou zúčastnit v podstatě všechny druhy ozbrojených sil.

Společné plnění operačních úkolů různorodými silami ve všech sférách ozbrojeného zápasu je nejcharakterističtější rysem bojové činnosti operačního rozsahu. Zkoumání a rozpracování problémů přípravy a vedení společných operací je rozsáhlým a nejdůležitějším úkolem teorie operačního umění, především jeho obecných základů. Ve spojitosti s tím nesmírně narůstá také význam všestranného rozpracování problematiky součinnosti sil a prostředků, které se zúčastní těchto operací. Konečně z rostoucího významu teorií a praxe přípravy společných operací vyplývá otázka dalšího zdokonalování operační přípravy vojenských kádřů a orgánů velení. **Jde především o značné rozšíření odborných znalostí vojenských kádřů, o jejich schopnosti vysoce kvalifikovaně plnit úkoly** efektivního využití nejen podřízených, ale i součinnosti vojsk v soudobých operacích. Tyto problémy, které vznikly na základě určitého významu společných operací k dosažení úspěchu v bojové činnosti, vytvořily z obecných základů teorie operačního umění její nejdůležitější součást. Jejími závěry a doporučeními se musí řídit všechny další prvky této teorie. Obecné základy teorie operačního umění mají vedoucí postavení ve vztahu k dalším součástem této teorie, protože vyzbrojují vojenské kádře znalostmi zákonů ozbrojeného zápasu a z nich vyplývajících principů operačního umění. To umožňuje vědecky řešit složité problémy současného vojenvství.

Principy vojenského umění jsou hlavní ideje, nejdůležitější zásady a názory na přípravu a úspěšné vedení bojové činnosti jakéhokoli rozsahu. Bez ohledu na určitou univerzálnost, jejich konkrétní použití v rámci strategie, operačního umění a taktiky má mnoho specifických zvláštností. Proto podrobné rozpracování těchto principů ve vztahu k přípravě a vedení operací druhů ozbrojených sil a jejich dovedné využití jsou jedněmi z důležitých úkolů teorie a praxe operačního umění.

Teorie sovětského vojenského umění, která se opírá o marxistickou dialektickou metodu, počítá s tím, že principy vojenského umění v důsledku změn materiálních základů ozbrojeného zápasu se neustále rozvíjejí. Přitom jedny principy na-

bývají na prvořadém významu, druhé mění svůj obsah a třetí nově vznikají.

Na základě zobecnění historických zkušeností z válek a rozvoje teorie vojenského umění v prvním poválečném období, byly v zásadních dokumentech sovětských ozbrojených sil zakotveny tyto principy:

- soustředování sil a prostředků, vytváření převahy nad nepřítelem na rozhodujícím místě a v rozhodující době,
- vysoká aktivnost, iniciativa, její získání a udržení v průběhu operace,
- smělý manévry vojsky (silami),
- udržení bojeschopnosti vojsk,
- včasné obnovení druhých sledů a záloh,
- všestranné zabezpečení operací,
- pevně a nepřetržitě velení.

V důsledku rozvoje teorie vojenského umění a hlubšího proniknutí do mechanismu působení zákonů ozbrojeného zápasu v podmínkách použití jak jaderných, tak i klasických zbraní došlo k přehodnocení a upřesnění obsahu dříve zformulovaných principů. Na základě zobecnění zkušeností z minulých válek a operační přípravy vojsk (sil) posledních deseti let, dále i výsledků výzkumu, sovětské vojenské umění vypracovalo na současné období vědecky zdůvodněný systém principů operačního umění.

Tento systém zahrnuje:

- trvalou vysokou bojovou pohotovost vojsk (sil) k vedení bojové činnosti jak s použitím, tak i bez použití jaderných zbraní,
- aktivnost, rozhodnost v činnosti, neustálou snahu o získání a udržení iniciativy,
- těsnou součinnost všech vojsk, sil a prostředků, které se zúčastňují operace,
- rozhodné soustředění úsilí na nejdůležitějších směrech (v prostorech), v rozhodující době pro splnění hlavních úkolů,
- současně ničení nepřítele do celé hloubky jeho operační sestavy,
- nepřetržitě vedení válečné činnosti,
- smělý manévry vojsky, silami a prostředky,
- včasné vytvoření, využívání a obnovení záloh,
- překvapivou činnost,
- plné využití morálně politických možností vojáků ve prospěch splnění operačních úkolů,

- všestranné zabezpečení operací (bojové činnosti),
- udržování a rychlé obnovování bojové schopnosti vojsk (sil),
- pevné a nepřetržité velení vojskům (silám).

Všechny principy operačního umění, uplatněné v praxi přípravy a vedení operací (bojové činnosti), mají na jejich průběh a výsledek určující vliv. Jsou v neoddelitelné dialektické jednotě a v těsné vzájemné spojitosti.

Hluboké chápání, dovedné a tvůrčí uplatnění principů operačního umění v praxi s přihlédnutím ke konkrétní situaci a s vyloučením jakékoli šablony v činnosti jsou nejdůležitějšími podmínkami úspěšného dosažení cílů operace (bojové činnosti). Operace, to není jen bojová a morálně psychologická činnost stran. To je současně zápas intelektů, talentů a tvůrčí činnosti ve vojenském umění, vůle a zkušenosti velitelů a jejich štábů, kteří řídí bojovou činnost proti sobě stojících operačních uskupení vojsk (sil). Vítězí ten, kdo dokáže získat iniciativu při přípravě operace a v další činnosti ji pevně udržovat. Správné používání těchto principů je v přímé závislosti na tvůrčích a organizátorských schopnostech velitelů a štábů, znalostech a chápání obsahu a charakteru nejdůležitějších kategorií operačního umění, jejich místa a úlohy v ozbrojeném zápase.

K nejdůležitějším kategoriím operačního umění patří především formy bojové činnosti, vlastní operačně strategickým, operačním a operačně taktickým svazům při plnění úkolů. Je to operace, sražení, systematická bojová činnost a úder.

Ze všech forem bojové činnosti svazů je nejsložitější a nejrozsáhlejší **operace**. V jejím historickém vývoji se projevuje nejvýrazněji tendence ke zvětšení prostorových ukazatelů, jak šířky, tak i hloubky. V posledních deseti letech se rozvíjí také tendence, vyvolaná neustále rostoucí nasyceností druhů ozbrojených sil různými druhy letectva a velkým množstvím prostředků PVO. Proto v soudobých operacích bude bojová činnost výrazněji vyjádřena než ve druhé světové válce, a to pozemními a leteckými uskupeními vojsk (sil) obou stran. Jako důsledek bude prostorový rozsah operací svazů druhů ozbrojených sil charakterizován jejich rozměrem nejen do šířky a hloubky, ale také ve vertikálním směru. **Soudobé operace budou představovat systém jaderných a palebných úderů, sražení a bojové činnosti na zemi, ve vzduchu a na moři, vedených současně a postupně v širokém**

pásmu a do celé hloubky operační sestavy protistojících uskupení nepřítele. V průběhu operací bude veden široký manévr silami a prostředky ve všech prostorových sférách.

Každá operace má svůj cíl, tj. takový konečný očekávaný výsledek činnosti vojsk (sil), který zásadně změní operační situaci na daném směru (v prostoru) a plní jeden z dílčích strategických nebo operačních úkolů na daném válečném území. Její konkrétní obsah závisí na předurčení a oblasti činnosti svazů, složení sil a prostředků stran. Operace se dále liší jedna od druhé i používanými prostředky ničení, dobou, rozsahem a způsoby vedení bojové činnosti. Správné zhodnocení všech těchto faktorů nám umožňuje zcela zdůvodněně přistoupit ke klasifikaci operací podle určených druhů.

Podle doby mohou být společné a samostatné operace první a další. První jsou operace, vedené se zahájením války, a v průběhu válečné činnosti se zahájením další strategické operace. Podle rozsahu rozdělujeme operace na operačně strategické, operační a operačně taktické.

V závislosti na příslušnosti a složení používaných sil a prostředků a na sféře činnosti, operace dělíme na frontové (armádní), protivzdušné, letecké a námořní. Podle druhů bojové činnosti některé z nich dělíme na útočné a obranné.

V souladu s používanými prostředky ničení můžeme vést operace s použitím jaderných zbraní nebo jen klasických prostředků ničení.

Tato klasifikace soudobých operací není vyčerpávající. Vnik nových druhů zbraní, další rozvoj organizační struktury vojsk a způsobů plnění operačních úkolů může vést ke vzniku dalších druhů operací.

V systému operací mají rozhodující místo **společné operace**. Operačních cílů ve společné operaci dosahujeme sladěným úsilím svazů a svazků několika druhů ozbrojených sil. Každý z nich plní v jejím rámci dílčí operační úkoly a při tom používá jen jemu vlastních forem a způsobů bojové činnosti. Proto teorie operačního umění každého druhu ozbrojených sil nemůže obsáhnout celý rozsah přípravy a vedení společných operací. Tento úkol řeší teorie obecných základů operačního umění.

Ke společným operacím, jak ukázaly zkušenosti z druhé světové války, ale především z Velké vlastenecké války a lokálních válek poválečného období, zpravidla patří operace nejen fronty, ale také vá-

lečného loďstva, letecké, protivzdušné, vzdušné výsadkové, námořní výsadkové a protivýsadkové operace. Většinou se jich zúčastňují svazy a svazky pozemních vojsk, letectvo, PVO, válečné loďstvo a dále svazky, útvary a zařízení operačního týlu.

Po zevšeobecnění zkušeností z minulých válek, operační přípravy vlastních vojsk a zahraničních armád v poválečném období můžeme s určitostí zformulovat podstatu soudobé společné operace. **Je souhrnem podle cíle, času a místa sladěných operací, sražení, bojů a úderů vedených na určitém strategickém směru, nebo na několika operačních směrech (prostorech, zónách) daného válčiště svazy a svazky různých druhů ozbrojených sil s rozhodující úlohou jednoho z nich.** Společná operace je vedena na základě jednoho zámyslu a plánu s cílem zničit protistojící uskupení nepřitele a dosáhnout operačně strategických nebo operačních výsledků.

Podle svého obsahu je soudobá společná operace velmi složitou formou válečné činnosti. Např. útočná operace vojsk frontu může zahrnovat:

- první a další útočné (někdy také obranné) operace svazů prvního sledu,
- zasazení svazů druhého sledu do sražení a vedení operací,
- bojovou činnost, vzdušné operace a vzdušná sražení letectva,
- vzdušné výsadkové operace,
- námořní výsadkové operace,
- bojovou činnost raketových vojsk, dělostřelectva, vojsk PVO a speciálních vojsk a záloh.

V jaderné válce budou nejdůležitější součástí společné operace první a další hromadné jaderné údry.

Úloha svazů a svazků druhů ozbrojených sil, které se zúčastňují různých druhů společných operací, není jednoznačná. Rozhodující úlohu mají: ve frontových operacích — pozemní vojska, ve vzdušných — letectvo, v protivzdušných — vojska PVO, v námořních — svazy (svazky) válečného loďstva. V souvislosti s tím jsou řešeny i otázky organizace součinnosti a velení vojskům, silám a prostředkům v dané společné operaci.

Ve frontové (armádní) operaci se např. součinnost organizuje ve prospěch svazů (svazků) pozemních vojsk, které plní hlavní úkoly operace. Hlavním organizátorem je velitel frontu (armády). Ten také velí všem vojskům a silám, které se zúčastňují operace.

Při organizaci součinnosti vojsk, sil a prostředků ve prospěch dosažení cílů operace slaďujeme:

- úkoly útvarů a svazků různých druhů ozbrojených sil, druhů vojsk a speciálních vojsk, způsoby a posloupnost jejich plnění,
- způsob použití prostředků ničení,
- způsoby a prostředky vzájemného poznávání mezi vojsky (silami) a předávání informací o situaci na zemi, moři a ve vzduchu,
- činnost všech sil a prostředků PVO,
- společná opatření všech druhů zabezpečení a organizace velení.

Přitom je velmi důležité mít jednotné systémy průzkumu, poznávání, uvědomování a velení. Úspěšné vedení společných operací záviselo a ve značné míře bude záviset na trvalém udržování přesné součinnosti mezi všemi silami a prostředky. Nedocenění rostoucí úlohy součinnosti ve společných operacích může mít nedozírné následky.

V průběhu vedení společných operací je velmi důležité včas upřesňovat způsob společného bojového použití různorodých sil s přihlédnutím ke konkrétně vzniklé situaci, maximálně využívat jejich bojových možností a nahrazovat slabá místa jednoho druhu ozbrojených sil (druhu vojska) silnými stránkami druhých.

Cíle ve společných operacích dosahujeme vedením sladěných a vzájemně spojených sražení, bojů a úderů.

Sražení je součástí operace, v jehož průběhu řešíme jeden z důležitých dílčích operačních úkolů. Ze zkušeností Velké vlastenecké války víme, že ve frontové operaci byla vedena sražení ke zničení hlavních sil prvního sledu nepřitele, jeho protiúderného uskupení nebo operačních záloh. Současně letecké armády frontů vedly vzdušná sražení s cílem zničit hlavní síly taktického letectva nepřitele a vybojovat nadvládu ve vzduchu.

V soudobých podmínkách každé z takových sražení bude probíhat v průběhu určité doby a v omezeném prostoru, v jehož rámci působí protistojící uskupení. Ničit nepřitele ve sražení budeme přitom současným nebo postupným vedením jaderných a palebných úderů, vedením bojů silami a prostředky svazků a útvarů daného svazu, jejichž činnost je sladěna společným operačním zámyslem ke splnění určitého operačního úkolu.

Podle charakteru prostředí, ve kterém probíhá bojová činnost, a podle sestavy

uskupení vojsk (sil) stran mohou být sražení vševojsková, protivzdušná, vzdušná a námořní.

Zároveň se sražením, vedením na hlavních směrech (v prostorech, zónách), budeme dosahovat cílů operací rovněž vedením **systematické bojové činnosti**. V operačním umění považujeme tuto kategorii jako formu použití svazů druhů ozbrojených sil k plnění úkolů omezeného rozsahu. Jejich výsledky budou mít určitý vliv na změnu operační situace na daném směru (v prostoru). Např. síly a prostředky vojsk PVO mohou vést systematickou bojovou činnost k odražení úderů ojedinelých skupin a jednotlivých letounů nepříteli na různých operačních směrech. Systematická bojová činnost frontového letectva je souhrnem jaderných a palebných úderů a bojů, vedených současně a postupně ke zničení a umlčení pozemního nepříteli a jeho letectva v různých prostorech v průběhu podpory a obrany pozemních vojsk a zabezpečení bojové činnosti svazků dalších druhů letectva.

Další kategorií operačního umění je **úder**. Je to zvláštní forma bojové činnosti, která spočívá v ničení uskupení vojsk (sil), pozemních, leteckých a námořních objektů nepříteli velkou silou a po krátkou dobu, jadernými nebo klasickými zbraněmi k jeho zničení nebo umlčení.

V soudobých podmínkách, v důsledku růstu dálky střelby a mohutnosti jaderných a dalších druhů zbraní, v průběhu vedení bojů a sražení projevuje se tendence zvětšování dálky ničení obou stran. V souvislosti s tím získávají stále větší samostatnost jaderné a palebné údery, které umožňují na velké vzdálenosti rozhodně ničit uskupení nepříteli, ničit jeho objekty a plnit operační úkoly.

Úloha úderů v operacích druhů ozbrojených sil je různá. Např. hromadné a soustředěné jaderné a palebné údery dělostřelectva a letectva jsou důležitou součástí operace a jedním ze způsobů dosažení cílů v ní. Současně pro raketová vojska např. raketový jaderný úder (palebný úder) je jediným způsobem splnění bojových úkolů a formou jejich bojové činnosti. Čím dále, tím více nabývá úder na samostatnosti a umožňuje jednou činností uskupení sil a prostředků splnit určené úkoly.

K úspěšnému vedení soudobých operací neustále na větším významu nabývá kategorie **operační manévru**. Můžeme jej uskutečnit přemísťováním svazů a svazků na nové směry (čáry, do nových prostoro-

rů) nebo přenašením úderů letectva, operačně taktických raket a dělostřelectva na nejdůležitější objekty nepříteli, dále také novým rozdělením materiálně technických prostředků ve prospěch úspěšného splnění stanovených úkolů.

S růstem mobility vojsk (sil) a zvětšením dálky střelby prostředků ničení, manévru získává nové kvality. Mezi nejdůležitější patří značné snížení celkové doby na jeho vedení. Toho dosahujeme zejména zvýšením rychlosti přesunu vojsk (sil), zkrácením času určeného na přesun na základě zvýšení úlohy manévru jadernými a palebnými úderu. To umožní nejen snížit čas na jeho uskutečnění, ale také vést údery na nepříteli bez podstatných přeskupení sil a prostředků nebo vůbec bez přeskupení.

Složité manévry soudobých operací, zvláště společných, kladé značně vysoké požadavky na velení vojskům (silám) svazů v průběhu jejich přípravy a vedení. Proto je zcela zákonitě, že důležitou součástí obecných základů teorie operačního umění je zkoumání a rozpracování hlavních otázek **velení vojskům (silám)** ve společných operacích. K nim patří zásady, které vyjadřují podstatu, obsah, principy, strukturu a metody velení vojskům (silám) a dále zvláštnosti jeho organizace při přípravě a vedení společných operací.

Organizací velení vojskům (silám) rozumíme komplex opatření velitelů a štábů svazů k vytvoření pevného systému velení a k dosažení trvalé akceschopnosti při přípravě a v průběhu operace. Systém velení vojskům (silám) svazu je komplexem funkčně mezi sebou propojených orgánů a míst velení, systému spojení, systému a prostředků automatizace velení vojskům (silám).

Ve společné operaci je pevné velení vojskům (silám) zabezpečeno jen v tom případě, kdy systémy míst velení a spojení zúčastněných svazků druhů ozbrojených sil jsou spolehlivě spřaženy, rozvíjejí se, přemísťují a pracují podle sladěného plánu. Přitom na velitelské stanoviště, které má v dané společné operaci hlavní úlohu, jsou vysíláni odpovědní představitelé (operační skupiny) ze štábů přidělených, podpůrných a společně působících svazků druhů ozbrojených sil (s nutnými prostředky a dokumenty pro spojení se svým velitelem).

Zkušenosti z Velké vlastenecké války potvrdily, že jen za podmínky plné centralizace řízení všech vojsk, sil a prostřed-

ků, zúčastněných ve společné operaci, a projevení rozumné iniciativy ze strany velitelů vzájemně působících a podřízených svazů zabezpečíme úplné dosažení cílů operace.

Prvořadý význam v soudobých podmínkách má dále zásada přísně vědecky a optimálně rozdělit funkční povinnosti me-

zi operačními orgány velení různých stupňů.

V podmínkách neustálého zápasu za zkrácení času v cyklech velení a rozvoje tendence zvyšování množství objektů velení v každém svazu a svazku je nutné, aby každý orgán velení řešil úkoly jen v rámci svých povinností a kompetence.

Teorie operačního umění, jako i celé vojenské umění, se neustále rozvíjí. Tento proces zdokonalování teorie přípravy a vedení soudobých operací není živelný. Je výsledkem značného tvůrčího úsilí vojenských kádrů. Čím podrobněji budeme studovat bojové možnosti nových zbraní a bojové techniky a na základě toho rozpracovávat efektivní způsoby plnění operačních úkolů, tím kvalitněji a účinněji budou plnit praktické úkoly velitelé, štáby a politické orgány k dalšímu upevňování bojové pohotovosti vojsk.